

JYVÄSKYLÄN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄN OMISTAJAOHJAUKSEN PERIAATTEET JA KONSERNIOHJE *(Hyväksytty valtuustossa 24.5.2019, V 14)*

1. Omistajaohjauksen periaatteet

Jyväskylän koulutuskuntayhtymän omistajaohjauksen periaatteiden tavoitteena on turvata kuntayhtymän pitkäjänteinen toiminta ja eriyttää toimintaa tytäryhteisöihin silloin, kun se on tarkoituksenmukaista tai lainsäädännöstä johtuvaa. Tytäryhteisöä perustettaessa sille määritellään toiminta-ajatus, josta käy ilmi, mitä tarkoitusta varten yhteisö on olemassa ja mitä yhteisön omistamisella halutaan saavuttaa. Liiketoimintaa varten perustettujen tytäryhteisöjen tulee pääsääntöisesti tuottaa liikevoittoa. Kuntayhtymä mahdollistaa tytäryhteisöjen itsenäisen toiminnan ja vastuun niitä koskevan lainsäädännön puitteissa.

Kuntayhtymä on valmis vastaamaan tytäryhteisöjen riskeistä vain niihin sijoittamallaan pääomalla sekä luovuttamaan niiden käyttöön tiloja, kalustoa, henkilöstön osaamista, tietojärjestelmiä jne. konserniohjeen ja tytäryhteisöjen kanssa solmittujen puitesopimusten mukaisesti. Jos kuntayhtymän omistamissa tytäryhteisöissä on muita osakkeenomistajia, heidän kanssaan tulee laatia osakassopimus.

2. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Konserniohjeella varmistetaan konsernin kokonaisuus, sekä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutus ja määritellään miten tytäryhteisöjen ohjaus, seuranta, raportointi ja valvonta on järjestetty. Konserniohje määrittää myös kuntayhtymäkonsernin hyvää hallinto- ja johtamistapaa, jolla yleisesti tarkoitetaan tytäryhteisön hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää, joka määrittelee hallituksen ja toimitusjohtajan roolin, velvollisuudet ja heidän suhteensa osakkeenomistajiin. Ohjeen tavoitteena on tukea koulutuskuntayhtymäkonsernin johtamisen edellytyksiä ja omistajaohjausta siten, että konsernia voidaan johtaa yhtenäisillä toimintaperiaatteilla. Sen tavoitteena on varmistaa, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet liiketoimintaperiaatteet, riittävä avoimuus, tulostietojen oikeellisuus sekä asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä koulutuskuntayhtymäkonsernin kokonaisuuden huomioon ottaminen.

3. Konserniohjeen soveltamisala

Konserniohje koskee koulutuskuntayhtymäkonserniin kuuluvia tytäryhteisöjä. Tytäryhteisöksi katsotaan osakeyhtiö, säätiö tai muu sellainen yhteisö, jossa koulutuskuntayhtymällä on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta. Konserniohje on käsiteltävä tytäryhteisön hallituksessa tai vastaavassa toimielimessä. Osakkuusyhteisöjen osalta konserniohjetta noudatetaan soveltuvin osin.

4. Esteellisyys

Koulutuskuntayhtymäkonsernissa sovelletaan hallintolain ja osakeyhtiölain määräyksiä jääviydestä ja esteellisyydestä. Esteellisyytilanteet on syytä ennakoida toimitusjohtajan sekä toimielinten jäsenten ja edustajien valinnassa ja kokouksissa.

5. Keskitetyt konsernitoiminnot

Koulutuskuntayhtymäkonsernissa hyödynnetään eri tukipalvelujen volyyymi- ja synergiaedut sekä koulutustoiminnan ammatti- ja erityisosaaminen. Kuntayhtymän ja tytäryhteisöjen harjoittamasta yhteistyöstä sovitaan tarkemmin erillisillä puitesopimuksilla. Niissä sovitaan myös tytäryhteisöjen oikeudesta käyttää kuntayhtymän kalustoa ja irtaimistoa.

Gradia-kiinteistöt-liikelaitos hallinnoi kuntayhtymän tiloja ja koordinoi konsernin tilojen käyttöä. Tytäryhteisöt ja niissä toteuttavat toiminnot sijoittuvat ensisijaisesti kuntayhtymän omistamiin tiloihin ja konsernissa käytetään yhtenäisiä tilojenvuokrausperusteita.

Digipalvelut koordinoivat konsernin ICT- ja telepalveluja. Tavoitteena on käyttää yhteisiä tietojärjestelmiä mahdollisimman kattavasti kuntayhtymäkonsernissa. ICT-palvelujen hinnoittelussa tytäryhteisöille noudatetaan markkinaehtoista hinnoittelua.

Jos tytäryhteisön toimintaan sovelletaan lakia julkisista hankinnoista, sen tulee noudattaa kuntayhtymän hankintaohjeistuksia.

6. Talous ja raportointi

Tytäryhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi. Koulutus kuntayhtymä laatii konsernitilinpäätöksen kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeiden mukaisesti. Tytäryhteisöt järjestävät kirjanpidon yhtenäisesti siten, että tilinpäätöksestä voidaan laatia em. ohjeiden mukainen konsernitilinpäätös.

Tytäryhteisöt noudattavat talousarvion ja tilinpäätöksen laadinnassa kuntayhtymän antamia ohjeita ja aikatauluja. Tytäryhteisöt ovat velvollisia raportoimaan toiminnastaan ja taloudellisesta tilanteestaan kuntayhtymän raportointiaikataulujen mukaisesti. Niiden toimintakertomus ja tilinpäätös toimitetaan kuntayhtymän hallituksen jäsenille.

7. Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Konsernijohto vastaa konsernivalvonnan järjestämisestä ja seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Konsernivalvonta kattaa konserniyhteisöjen toiminnan ja suoriutumisen, taloudellisen aseman kehittymisen sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen seurannan.

Tytäryhteisössä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen kuuluu tytäryhteisön hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulle. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä ja toteuttamisessa tytäryhteisön on noudatettava kuntayhtymän valtuuston hyväksymiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteita. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on käsiteltävä yhteisön hallituksessa. Tytäryhteisön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhteisössä on määritelty ja hyväksytty sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet ja menettelyt osaksi johtamista ja päätöksentekoa ja että yhteisön toimintaan liittyvät riskit on tunnistettu ja arvioitu ja niitä seurataan säännöllisesti.

Tytäryhteisön hallituksen on annettava toimintakertomuksessaan arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä selonteke sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Selonteossa tulee kuvata, miten sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty, onko sisäisessä valvonnessa ja riskienhallinnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on tarkoitus jatkossa kehittää.

8. Rahoitus

Tytäryhteisöt ovat velvollisia suunnittelemaan toiminnan rahoituksen riittävyyttä ja raportoimaan ennakoidusta kassavajeesta välittömästi kuntayhtymän talouspalveluille. Kuntayhtymä on sitoutunut rahoittamaan tarvittaessa tytäryhteisöjä korollisella lainalla, ellei tytäryhteisön itse nostama rahoituslaina ole tarkoituksenmukaisempi tai kokonaisedullisempi. Tytäryhteisöjen investoinnit, rahoitus-, ta-kaus- ja vakuusasiat valmistellaan yhdessä kuntayhtymän kanssa.

9. Henkilöstö

Tytäryhteisöt noudattavat kuntayhtymän yleisiä henkilöstöpolitiikan periaatteita. Merkittävistä henkilöstöön liittyvistä asioista on neuvoteltava etukäteen kuntayhtymän kanssa. Henkilöstön liikkuvuutta kuntayhtymän ja tytäryhteisöjen välillä tulee edistää kaikin mahdollisin keinoin ja henkilöstön

rekrytoinnin tulee ottaa huomioon konsernin sisäiset henkilöstön siirtotarpeet. Tytäryhteisöt liittyvät Kuntien eläkevakuutuksen jäsenyhteisöiksi ja tytäryhteisöjen toiminnan laatuun parhaiten soveltuvaan työnantajayhteisöön.

10. Ulkoinen ja sisäinen tarkastus

Valtuuston asettama tarkastuslautakunta arvioi kuntayhtymälle ja sen tytäryhteisöille asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Kuntayhtymän tilintarkastusyhteisö toimii myös konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilintarkastusyhteisönä. Kuntayhtymän sisäisellä tarkastuksella on oikeus tarkastaa tytäryhteisöjen toimintaa kuntayhtymän toimeksiannosta.

11. Lupa oleellisiin muutoksiin

Tytäryhteisöjen tulee valmistella seuraavat asiat yhdessä kuntayhtymän kanssa

- tytäryhteisön perustaminen
- liiketoiminnan merkittävä laajentaminen, supistaminen tai myyminen
- merkittävät henkilöstöratkaisut
- yhtiöjärjestyksen muuttaminen
- toimitusjohtajan valinta ja palkkaus sekä muu toimitusjohtajalle maksettava etuus sekä toimitusjohtajasopimuksen sisältö
- osakeanti tai muu pääomarakenteen muuttaminen
- lainanotto tai vakuuden tai takauksen antaminen
- hakeutuminen saneerausmenettelyyn, selvitystilaan tai konkurssiin
- tuloksen käsittely ennen hallituksen tilinpäätöskäsittelyä
- vaikutuksiltaan merkittävän oikeusprosessin aloittaminen
- muu yhtiön tulokseen, pääoman tuottoon tai riskienhallintaan oleellisesti vaikuttava seikka

Tytäryhteisön hallitus vastaa siitä, että edellä mainittuihin asioihin on etukäteen saatu kuntayhtymän lupa.

12. Toimitusjohtaja

Toimitusjohtajan palvelussuhteen keskeisistä ehdoista on laadittava tytäryhteisön ja toimitusjohtajan välinen kirjallinen toimitusjohtajasopimus. Toimitusjohtajan tulee ilmoittaa sivutoimensa hallitukselle.

13. Hallitus ja yhtiökokous

Hallituksen ja yhtiökokouksen työskentelyssä noudatetaan osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen säännöksiä ja määräyksiä. Kuntayhtymän hallitus nimeää edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin tai muihin päättäviin elimiin sekä nimeää ehdokkaat tytär- ja osakkuusyhteisöjen hallituksiin.

Hallituksen tehtävänä on edistää yhtiön ja osakkeenomistajien sekä kuntayhtymäkonsernin kokonaisuutta. Hallituksen jäsenten lukumäärän ja hallituksen kokoonpanon on mahdollistettava hallituksen tehtävien tehokas hoitaminen. Kokoonpanossa tulee ottaa huomioon yhtiön toiminnan tarpeet ja yhtiön kehitysvaihe.

Hallituksen kokouksista on laadittava pöytäkirja, jonka kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri allekirjoittavat. Hallituksen jäsenten on säilytettävä saamiaan asiakirjoja ja muuta tietoa huolellisesti ja niin, ettei ulkopuolisilla ole pääsyä liikesalaisuudeksi katsottavaan tietoon. Yhteisön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhteisössä on systemaattinen raportointi tavoitteiden toteutumisesta ja toiminnasta. Hallituksen on selostettava toimintakertomuksessa hallituksen tietoon tulleita merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä niitä periaatteita, joilla näihin riskeihin on varauduttu.

Hallituksen jäseneksi tai varajäseneksi valittavalta on ennen valintaa saatava kirjallinen suostumus tehtävään. Hallituksen jäsenten tulee ilmoittaa tytäryhteisölle tarvittavien henkilötietojen lisäksi

mahdolliset sidonnaisuudet yhteisöön tai muihin yhteisöihin, mikäli sidonnaisuudella voi olla merkitystä tehtävien hoitamisen kannalta.

Hallituksen jäsenten palkkioista päätetään yhtiökokouksessa kuntayhtymän kokouspalkkiolinjausten mukaisesti. Kuntayhtymän hallitus antaa yhtiökokousedustajalle ohjeen hallituksen jäsenille maksettavista palkkioista. Tytäryhteisöllä on oltava riittävä vastuuvakuutus hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle, jos se on riskeiltä suojautumisen kannalta perusteltua.

Yhteisön hallituksen jäsen ei voi toimia yhtiökokousedustajana kokouksessa, jossa päätetään vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenelle. Allekirjoitetusta yhtiökokouspöytäkirjasta tulee toimittaa jäljennös kuntayhtymän arkistoon.

14. Lahjoman vastaiset periaatteet

Tytäryhteisöjen on noudatettava hyvää liiketapaa kestityksen ja muun vieraanvaraisuuden tarjoamisen ja vastaanottamisen suhteen sekä noudatettava soveltuvin osin, mitä kuntayhtymässä on sovittu ulkopuolisten kustantamiin matkoihin osallistumisesta, muiden taloudellisten etujen vastaanottamisesta ja antamisesta.

15. Viestintä ja tiedottaminen

Tytäryhteisöä koskevasta viestinnästä ja tiedottamisesta vastaavat yhteisön hallitus ja toimitusjohtaja, joiden on yhdessä konsernijohtajan kanssa huolehdittava, että yhteisön tiedottaminen on riittävä ja että se täyttää kuntalain vaatimukset. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kuntayhtymän yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

Viestinnän ja tiedottamisen on tuettava kuntayhtymän asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa. Tarvittaessa viestinnässä tehdään yhteistyötä kuntayhtymän viestintäorganisaation kanssa.

16. Vaitiolovelvollisuus ja asiakirjajulkisuus

Tytäryhteisön hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, kuntayhtymän viranhaltija tai muu kuntayhtymän edustaja ei saa paljastaa ulkopuoliselle tytäryhteisön liikesalaisuuteen kuuluvaa asiaa. Tytäryhteisössä saatua tietoa liikesalaisuudesta ei saa oikeudettomasti käyttää eikä ilmaista hankkiakseen itselleen tai toiselle etua ja toista vahingoittaakseen.

Hallituksen jäsenen, toimitusjohtajan ja kuntayhtymän edustajan on lisäksi säilytettävä saamiaan asiakirjoja ja muuta tietoa huolellisesti niin, ettei ulkopuolisilla ole pääsyä liikesalaisuudeksi katsottavaan tietoon. Myös asiakirjoja tuhottaessa edellä mainittujen henkilöiden on toimittava niin, ettei ulkopuolisella ole pääsyä liikesalaisuudeksi katsottavaan tietoon.

17. Kuntayhtymän luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen

Kuntayhtymän luottamushenkilöllä on oikeus saada kuntayhtymän viranomaisilta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö esitetään kirjallisesti kuntayhtymän johtajalle. Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin ja tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

18. Konserniohjeen hyväksyminen ja voimaantulo

Konserniohjeen hyväksyy valtuusto ja se astuu välittömästi voimaan toistaiseksi valtuuston hyväksymisen jälkeen.